

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ХНТУ

_____ Олена ЧЕПЕЛЮК

« _____ » _____ 20__ р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
ХЕРСОНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою ХНТУ

протокол № _____

від « _____ » _____ 20__ р.

Загальні положення

1.1. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) Херсонського національного технічного університету (далі - Університет) регламентує порядок проведення педагогічної практики здобувачів, що проходять підготовку за очною (денною та вечірньою), заочною формою навчання та поза аспірантурою.

1.2. Педагогічна практика є компонентом практичної фахової підготовки до здійснення науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти й спрямована на формування вмінь проведення освітнього процесу у вищій школі і набуття навиків педагогічної діяльності, зокрема, професійних якостей у викладанні фахових дисциплін, організації навчальної підготовки студентів, науково-методичної роботи.

1.3. Педагогічна практика здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії розглядається як один із компонентів освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії, відповідно до вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261 та Положення про підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНТУ.

Мета і завдання педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

2.1. Практика організовується та проводиться на кафедрах ХНТУ, з *метою* набуття досвіду педагогічної діяльності, а також:

- *закріплення* і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- *поглиблення* та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- набуття досвіду *проведення* під безпосереднім керівництвом керівника практики лекційних, семінарських та практичних (тренінгових) занять, а також консультацій;
- *інтеграції* науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- *впровадження* результатів дисертаційної роботи в освітній процес;
- *формування* педагогічних здібностей на основі первинного досвіду практики;
- формування навичок самоосвіти і самовдосконалення.

2.2. У процесі проходження практики здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії повинні ознайомитися з усіма видами робіт науково-педагогічного працівника, передбачених Положенням про кафедру та виконати, як практикант, наступні *завдання*:

навчальні:

- зі знань нормативно-правової бази, що регламентує організацію освітнього процесу у вищій школі, функціональні обов'язки науково-педагогічного персоналу та основ методики викладання у закладах вищої освіти;

- із формування навичок із забезпечення зв'язку та використання теоретичних знань з фахових дисциплін у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;

- із формування психолого-педагогічної готовності до проведення занять з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;

- із опанування сучасних освітніх технологій та методів навчально-виховної роботи;

наукові:

- поглиблення знань з фахових навчальних дисциплін, вільне оперування категоріально-поняттєвим апаратом науки;

- самостійного вивчення передового педагогічного досвіду, узагальнення й використання його у професійній діяльності;

- формування вмінь здійснення науково-дослідницької роботи у процесі практики;

- виробляти навички грамотного перетворення наукової інформації в навчальний матеріал;

виховні:

- виховувати інтерес до педагогічної діяльності;

- формувати потребу у педагогічній самоосвіті та самовдосконаленні;

професійні:

формування:

- вміння та навичок педагогічного впливу на особистість;

- навичок використання професійної риторики, організації процесу спілкування і управління ним;

- вміння володіння технікою мови, прийомами, що допомагають переконувати, критикувати, досягати рішень, компромісів і конвенцій;

- вміння володіння культурою педагогічного спілкування, а саме: уміння слухати, ставити запитання, аналізувати відповідь;

- здатності до оцінювання навчальних досягнень студентів відповідно до встановлених критеріїв та використання інноваційних методів та прийомів оцінювання їх навчальної діяльності;

- вміння розробляти фабули ділових ігор, ситуаційних задач, тренінгів, квестів, різних видів тестів;

- здатності здійснювати відбір і реалізацію змісту навчального матеріалу відповідно до мети і завдань освіти з урахуванням її функцій, а також особливостей закладу освіти, навчальних груп, окремих студентів;

- здатності подавати навчальний матеріал доступно і переконливо;

- здатності методично доцільно використовувати традиційні та інноваційні види посібників (електронних, мультимедійних), аудіативні, аудіовізуальні та візуальні технічні засоби навчання;

- здатності застосовувати форми і методи дистанційного навчання (дистанційних лекцій, веб-семінарів, навчальних чатів);
- здатності визначення організаційної структури заняття залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення;
- здатності визначення форм, методів, засобів навчання, що відповідають дидактичним принципам;
- здатності визначення навчальної, розвиваючої, виховної мети заняття зі спеціальності, організаційні форми й методи їх реалізації;
- здатності добирати, а в разі необхідності виготовляти, дидактичний матеріал та наочні засоби відповідно до пізнавальної мети, підтверджувати теоретичні положення та висновки прикладами з практики;
- застосовувати технічні засоби навчання: використання системи MOODLE, розміщеної на веб-порталі ХНТУ.

Організаційні основи педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та її зміст

Організацію практики та контроль за її проходженням забезпечують кафедри університету, за якими закріплені здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії.

3.1. Термін проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, затверджуються науковим керівником, узгоджуються із завідувачем кафедри, на якій навчається аспірант.

3.2. Керівником практики призначається науковий керівник дисертаційного дослідження, який забезпечує інструктаж щодо порядку проходження практики, ознайомлення із системою звітності з практики, та надає відгук про педагогічну практику аспіранта.

3.3. У межах завдань практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії **має право**:

- ознайомитися з номенклатурою справ кафедри (обліково-звітними та навчально-методичними матеріалами);
- користуватись матеріально-технічною базою кафедри;
- звертатися за консультаціями з надання методичної допомоги до безпосереднього керівника практики, науковців та до відділу аспірантури;
- за попередньою домовленістю відвідувати заняття досвідчених науково-педагогічних працівників кафедри з метою вивчення методики викладання та передового педагогічного досвіду;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації і порядку проведення практики.

3.4. При проходженні практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії **зобов'язаний**:

- вивчити нормативно-правові акти з питань законодавчого та нормативно-правового регулювання питань вищої освіти в Україні, організації освітнього процесу та діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти;

- дотримуватися службової дисципліни, норм моралі та професійної етики;

- виконувати унормовані вимоги наукового керівника практики;

- результати проходження практики відображати у звітній документації.

3.5. У результаті проходження практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **знати**:

- нормативно-правові акти, які регламентують діяльність закладів вищої освіти, планування й організацію освітнього процесу;

- функціональні обов'язки науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти;

- особливості оформлення індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника та змістовне наповнення усіх видів його діяльності;

- форми та засоби організації й контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- структуру та зміст навчальних планів;

- вимоги до складання навчальної програми, робочої навчальної програми, планів-конспектів семінарського і практичного занять, методики їх підготовки, проведення й аналізу.

3.6. У результаті проходження практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **вміти**:

- методично грамотно оформлювати плани-конспекти лекційних, семінарських та практичних занять (логічність і послідовність, повноту і репрезентативність, використання нормативних та наукових джерел, загальну грамотність, якість дидактичних матеріалів);

- укладати тестові матеріали для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу;

- встановлювати контакт з аудиторією та підтримувати його протягом заняття;

- використовувати різні технічні засоби навчання в освітньому процесі;

- аналізувати, узагальнювати та обґрунтовувати результати педагогічної діяльності.

За результатами проходження практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **отримати навички**:

- проведення заняття в якості науково-педагогічного працівника;

- підготовки необхідних для занять наочних засобів, методичних рекомендацій, дидактичного забезпечення;

- передового педагогічного досвіду і застосовувати його у власній практичній діяльності;

– підготовки до лекцій, практичних та семінарських занять за науковою літературою, монографіями, дисертаціями, енциклопедіями, словниками, періодичними та іншими джерелами.

Керівництво практикою

6.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії покладається на завідувача кафедри, на якій він навчається.

6.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану проходження практики здійснює науковий керівник здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування роботи;
- добирає дисципліни, навчальні групи для проведення занять здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії упродовж педагогічної практики;
- надає здобувачеві вищої освіти ступеня доктора філософії методичну допомогу при плануванні та підготовці до занять;
- контролює роботу, консулює, відвідує заняття та контролює інші види робіт із студентами, усуває недоліки в організації практики;
- готує відгук про педагогічну практику здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та її результати.

6.3. Завідувач аспірантури та докторантури:

- знайомить аспірантів із Положенням, формою та змістом звітної документації;
- здійснює облік проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Університету під час річної атестації.

Звітна документація

4.1. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії у своїй роботі керується правилами внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженнями ректорату та керівника практики.

4.2. Після закінчення педагогічної практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії подає на кафедру:

- загальний звіт про проходження практики (див. у Додатку);
- відгук наукового керівника про проходження практики;

4.3. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які працюють в Університеті за строковим трудовим договором, подають відповідну документацію, яка підтверджує виконання навантаження й атестуються кафедрою на основі поданої звітної документації.

4.4. Звіт про проходження практики та витяг із протоколу засідання відповідної кафедри про його затвердження враховуються при атестації та подаються особисто здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії до відділу аспірантури та докторантури під час річної атестації.

4.4. У разі невиконання вимог, що ставляться до здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, йому може бути відмовлено у подальшому проходженню практики. Здобувач, якого відсторонили від проходження педагогічної практики або практика якого оцінена незадовільно, вважається таким, що не виконав індивідуальний план роботи аспіранта і, відповідно до вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах, затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261, підлягає відрахуванню з аспірантури.

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський національний технічний університет**

**З в і т
про педагогічну практику
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії**

ПІБ _____

кафедри _____

спеціальність _____

Термін проходження: _____

Науковий керівник _____

„_____” _____ 20____ рік

Завідувач кафедрою _____

„_____” _____ 20____ рік

План проходження педагогічної практики

	Зміст педагогічної практики	Дата

Стислий опис змісту педагогічної практики

1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у ЗВО.
2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування занять.
3. Розробка змісту навчальних занять, самостійна методична робота з дисциплін.
4. Самостійне проведення занять, самоаналіз.

Форми проведених занять

Дата і час проведення	Академічна група	Тема заняття	Вид заняття

5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів.
6. Індивідуальна робота зі студентами, консультування.

Дата

Підпис

Додаток Б

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

за період педагогічної практики зарекомендував себе як

[illegible]

(П.І.Б. здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії)

виконав (не виконав) індивідуальний план педагогічної практики у повному (не повному) обсязі _____

Керівник практики

Завідувач кафедру